

Latweeschu Awises.

50. gaddagahjums.

No. 42.

Treshdeenā, 20. Oktober (1. November).

1871.

Latweeschu Awises liids ar saweem peestkumeem makfa par gaddu 70 kap. fudr.

Felgawa pefchtoht
zittur aissuhtoht (lapna: 70 kap., ekspedizija: 19½ kap.) kohpā 1 rubl. f.

Za-apstelle: Felgawa awischi nammā vee Janitshevski. Rihgas vee Daniel Minus, teatera un webwera celas suhri un vee Dr. Buchholz, leelā Alekšander eelā Nr. 18. Wissi mahzitaji, skolmeistri, pogastu valditaji, skrīvētāji un zitti tautas draugi teek hubgti, lai saftitaseem apghada apstellešchanu. — Nedakteera adrese: Pastor Salanowicz Luttringen, pr. Frauenburg, Kurland.

Rahdītājs: Visjaunakahs finnas. Daschadas finnas. Kahds labbums alez no putnu ligsdina? Abilda h. k—ls us winna rafsu ic. Pagaša wezzakais un weemeelu pulks. Dibwaina sieds. Valodu mihklaš ušinneschana. Abildas. Kabribas un pefchu tirgus. Suddnaschana.

Visjaunakahs finnas.

Walkā (Widsemme) 14. Oktober pulksten 2 pehz pusdeenas augsti zeenijama nel. biskapa Dr. Karl Kristian Ulmannas liktis no warren leela lauschi pulka us beidsamu duffeschana tappa pawaddihts. Widsemmes zeen. generalsuperdenta k. Dr. Christiani Walkas Luhdes basnīzā turreja lihku spreddiku, vee kappy mihletam nelaikam firsmigus wahrdus pakkal sauza Tehrpattes professori Dr. G. v. Dettingen un Dr. Harnack — schee abbi Tehrpatta augstahs skolhas wahrdā, students Budberg, studentu wahrdā, Rihgas pilsehta wahrdā — burgemeisteris Groß k., nelaika fennakahs krimmuldes latw. draudses wahrdā — mahzitās Walter. Widsemmes Iggauku draudschu wahrdā — mahz. Kauzmann no Odenpāh un Wids. latw. draudschu wahrdā — mahz. Schilling no Gulbenes. Schahm runnahm pa starpam dseedaja Walkas dseedataju-kohri. Rihgas awises par schahm behrehm dohd to leezibu, ka Widsemme 14. Oktober sawu wišlabbato un wišteizamo dehlu kappā guldinajusi, kas ic no muhsu latweeschu tautas daschu gohda frohni pelnījis. Vai Deewatas Kungs schim teizamam Widsemmes dehlam dohd weeglās sniilkis duffehit un lai meelo winna dwehseli ar augsteem, sv. debbes preekeem.

R. S.—z.

Daschadas finnas.

No eelschseenumehm.

Muhsu Kungs un Keisars 30. Septbr. no Kaukasijos brauzis us Liwadiju (Krimā), kur vatti Keisarene schim brihscham miht.

No Rihgas 5. Oktober. Kamehr Rihgas Latweeschu beedriba zehluſees, ta dauds ko pefchwojuſe un baudjuſe un tai daschu brihd arri gruhtas deeninas bijuschas japaawadda. Sawā eefahkuma laikā ta nau warrejuſe dauds pasneegt, bet schobrihd ta tahdā pfehla tikkuse, ka ta nu drohſchali fahkuſe strahdoht. — Beedriba irr par jounu atkal etaiſiſuſe jo pilnigaku latwiſku biblioteku job laſſichanas grahmatu krahtuvi, no kuras il treshdeenās un festdeenās teek grahmatas laſſichanas iſdohtas, makfa par paddu 50 kap. f., par pusgaddu 30 kap. f. — Nupat beedriba eefahkuſe sawu iwehtdeenās ſkohlu, kur mahza; Latweeschu wal-

du un rafſtischanu, Kreewu wallodu un rafſtischanu, rehkinaschanu, geografiju, dabbas finnaschanu, matematiku un ſhmeſchanu job zeikinaschanu. Par ſkohlotaju irr ſhim brihscham R. Gail fungs; ikveens ſwehtdeenās ſkohlas apmekletājs makfa par mehnēti 20 kap. f. — Wehl irr beedribā jau taſchanas-lahde iſlikta, furā beedri ee-leek daschadas waizaschanas un kas ic pefkideenās teek iſ-nemitas un iſſkaidrotas; tādu iſſkaidroſchanas wakkaru apmekletāji te dſird daschadas dohmas un mahzibas par dſhwē waijadſigahm leetahm; par preefchneku ſchahdeem iſſkaidroſchanas wakkareem irr Dihrik fungs. — Tad wehl beedribā ſahkuſe h̄s dſeedaſchanas mahziba ſem ſkohlotaja R. Gail lunga waddischanas — 20. Oktober bija jau lahti 20 dſeedataji kohpā — un beidsoht beedribā wehl grīb, ka dſirdam, drihs eefahkt ihvaſchas preefchlaſſiſchanas tureht un teateri ſpehleht.

C. H. B.

Rihgas and. awis. israhda, ka dſelzettaam ar dau-gawu par pefchu weſchanu zihnotees, tomehr pirmaiš ſipri ween wirēroku paturrejis. No 1866—1870. gadda dſelzetta prezzes auguſchas no 8 milj. rubl. us 25 milj., turprektim daugawas prezzes grimmuschaſ no 16 milj. us 9 milj. r. Til baltu nahschana pa uhdeni irr valikus ta patti un aug ilgaddus.

Zehsu draudses ſkohla 12. Septbr. Zehsu Ahraischi dſeedataji bij ſapulzejuſchees atwadditees no ſawa lihdschinniga waddona, draudses ſkohlotaja Tehraud k. un tam ſchirkotees pateižibu iſſazīht par teem puhlineem, po tas vee dſeedaſchanas waddischanas nebij taupijis.

(Balt. w.)

Zehswaines mahzitās Julius Müthel pehz ilgakas ſirgschanas 24. Septbr. Deewa preefchā aifgahjis.

Kursemmes landogs taps ſcho iuuden Felgawa no-turehts un ſahkſees 16. November.

Felgawas Annas baſnīzā vee tahs zettortdeen to 30. September noturretas garrigas konzertes irr dallibu nehmuschi ſhee 5 kohri: 1) Felgaw. Annas baſu. Kohris waddihts no J. Vogelmann k. 2) Lihwes Behrſes „dſeemu frohnis“ waddihts no J. Weidenberg k. 3) Leel Swehtes Kohris w. no Chr. Seewald k. 4) Krohna Wirzawas „Mahdschu Kohris“ w. no J. Weinberg k. 5) Dal-

bas basnizas lohris w. no Skarre k. — No teem 12 konzertes programma nummureem 3 bij preefsch ehrgetu spehleschanas un 9 preefsch dseedschanas. Genahkshana irr nospreesta preefsch Tselg. Unnas basnizas ekshigas ißgresnochanas. (Balt. w.)

No juhrmallas mums raksta, ka nupat zaur stipro wehtreas gatsu atkal 3 leelabs laivas jekla ussprehjuscha, weena netahlu no Kolkaragga, or kurru arri 5 zilwei dshwibiu saudejuschi; ohtra pee Sahmu fallas, kas bijuñ ar buhwlokhleem peelahdetu, puse no lohkeem effoht pee Leel Irbes mallä issweesta; tresha irr Pernawas liži nelaimiga tappusti. — Ar swieju effoht schogodd lohti wahji isdeweess.

Ahrlawas nowads preefsch saweem lohzelkleem eerikteis ihpaschu palihdsibus beedribu. Kats lohzelkis mafsa no 22. gadda fahkoht 2 rubli par gaddu kasse. No shihm naudahm un no teem 5000 rubl., ko schehliga zeeniga leelmahte dahwinajusi, jelsees tas beedribas kapitals, no kurra tahs prozentos taps pa daskai par palihdsibu isdallitas, pa daskai pee kapitala luktas, kamehr tas buhs 100 tuhst. leels. Kad beedribas lohzelkis irr 55 gaddus wejs, jeb arri agrahk, tilsihds tas nababibä kriht, winsh dabuhu sawu eemaksatu nandu atpakkat un wehl no intrefschm palihdsibu lihds mirfchanai; agrahk mirrufschu wezzaku mantiba nahk par labbu behrneem, ta ka tee lihds 16. g. tohp gohdam audsinati. Beedribas preefschneezibä fehsh muishas leelskungs, drauds mahzitajs, pagasta wezzakais un wehl 2 iswehleti beedri. Genahkshahs naudas tohp Kursemmes banka us prozentehm nolikas. Ar scho gaddu beedriba usnemm sawu darbu, no kurra warr gan atlehtet dauds svehtibas wissai schai draudsei un labba preefschime zitteem.

S.

No Leepajas pusses 5. Oktober. Wissa labbiba no tihruma, gohds Deewam! ehna un plaujam a fwetkti noswinetti ar baltu ißkattu laukä. Kas to buhtu doh-majis, ka jau preefsch wezzeem Mikkleem dabusim neegu un fallu pee 6 grahdeem. — Dascheem lautineem leelais fals, kas bij dauds naaktis no dajka, kartupeleem, kas wehl bija druwä, skahdi padarrija. — Par schi gadda plaujamu warram ihfi teikt: Bija discheni labs gads! Ausu, sirnu un linnu ihstens gads! — Ir mee-schi bija dascheem labba tesa, kas bija wehlahk sehuschi. Leiz, ka labbu meeschu fwars effoht 110 lihds 112 mahzinas. — Seemas fehja brangi eesehla un sassoja. Kaut Deewinch to seemu labbi ismittinatu! — Zaur to schahdu un taydu ruddent tilkai lohpineem to gannos laishamu pa-ihsinahs, kas finnams chdamo, kas schogodd nau wissur weenadi labbi fanemts un dauds cepuijahs. — Bilwei un lohpini schi gabbala, gohds Deewam weffeli!

E. F. S.

Par ugguns grehkeem. 23. September nodedsa Falzgrahwes Mahrsemeelu fainneekam rija, arri wissa

labbiba lihds fadedsa. Ugguns zaur pahrdauds krahns fakurrina schanu gaddijusfehs.

26. September Sprigaulmuischas Mas-Deggain mahjas (kahdas 6 ehlas) nodedsa lihds ar wissu mantu. Lohpi gannos bijuschi un kahdas laudses labbibas, kas atstatu us lauku faneestas, palikuscha. Ugguns no rias zehlusees, bet us kahdu wihs, to ihsti newart finnaht. Saineeks tai deenä us lauku brausdams bij usraudisbu par riju weenam no mahju eedshwotajeem usdewis. Schis riju aisslehdjis, atslehgu pee fewim panehmis, bijis no mahjahn aissgahjis kad ugguns gaddijusfehs. Te nu nekas ahtrumä pee glahfchanas nau warrehts isdarriht, un ugguns ihfa laika zittas ehlas aissgrahbusi. — Vehz weenas stundas fainneeks lihds ar wisseem gahjeem pliki un bes maijes palikkuschi. Tahs pirmas diwi ehlas nau bijuscha pret ugguni apdrohshinatas; bet beidsamas mahjas bijuscha lihds ar wissu mantu pahri par 6000 rubleem Kursemmes ugguns beedribä apdrohshinatas; un par tahn nodeggusnahm ehlahm un mantu dabuhu no ugguns beedribas pahri par 4500 rubleem aissmakaht.

D. K.

Bauskas aprinka ohtra skohlmeisteru sapulze. Us Gezawas zeen. mahzitaja Alberti k. usaizinaschani bija us felcijenes schi gadda sapulzi 27. September Gezawas mahzitaja muishä fanahkuschi: Bauskas aprinka zeen. prahwests, 4 zitti mahzitaji un 25 skohlotaji. Vehz nodsee-datas dseefmas un no Gezawas zeen. mahzitaja turretas pamahzidamas firfnigas deewaluhgshanas usrunnaja mih-kais prahwest tehws, Conradi, sapulzeju schohs ta: „Kristiga basniza un skohla irr ta falkoht mahte un meita. Zaur winnu schi zehlusees, schi atkal ar mihlestibu pee winnas jaturredas. Tas angstakais un svehtakais kristigas basnizas darbs irr zilweku atpestifhana no grehkeem un wella warras zaur Jesu Kristu ar Deewa wahrdi slud-dinashamu un svehtu sakramantu isdallishchanu. Tadehk arri skohla buhs tai angstakai un fwarrigakai mahzibai tai tizzibas un Deewa wahrdi mahzibai buht. Skohlas arri zittas finnashanas jamahza, lai kristigi laudis par gaismas behrneem, sprattigeem, mahziteem zilwekeem taptu. Augstakais skohlas, ta usangušcas meitas no mahtehm, no tahn basnizahm jau pa daskahm atschirahs, sawus mahzelkis preefsch ihpascha dshwes Fahr-tas fogattawinadamas, tomehr tas pamats, us ko tahs wissas sawas mahzibas dibbina, irr un paleek ta kristiga tizziba. Turprettihm tahn semmatahm skohlahm, ka mas-hom meitinahm, pee tahn mahtehm, tahn kristigahm basnizahm zeeti ween japecturrah. Pee schihm semma-hom skohlahm nu peederr arri muhsu Latweeschu skohlas. Un schinnis irr skohlmeistera angstakais darbs, tohs behrinus tom Rungam peewest. Bet pee schi darba waijaga pascheem skohlmeistereem no Deewa mihlestibas vilditeem un ar to paschu filditeem buht. Latweeschu skohlas arri zittas finnashanas jamahza, ka dabbas stohsti, pafaules

stahsti, geografsja un wehl zittas mahzibas. To wissa behrneem mahzoht waisaga skohlotajeem pascheem ar tahdahm finnaschanahm labbi eepasthiees. Arri tas labbi apfwerams,zik tahlu weena un ohtra no schihm finnaschanahm Latweeschu skohlas jamahza. Pee wissa ta skohlmeisteru sapulzes leeti derrefchoht un skohlotajeem svehtibu atneffishoht."

Nu nehma pahkpreest taks leetas, par kurrahm ziti skohlotaji bija sawas dohmas farakstijuschi. Bar draudchu meldinu dseedaschanu runnaja, ka ta weetahm wehl lohti sliktu un neweenada. Dohmaja, ka skohlas waijadsetu wairabk mahziht dseefmu meldinus pehz Punschela apgahdatas meldinu grahmatas, ne ka tik lohti novuhletees behmus mahziht us balfeem dseedah. Dseedaschanu beedribu waddoneem arri waijadsetu par to gahdah, ka beedribu lohzeiki neween wairahkbalfigu dseedaschanu, bet arri dseefmu meldinus mahzabs. Gan jauki, kad svehtikos un likagaddos us wairahk balfeem dseed, bet jaukali buhtu, ka draudse ikswhehtdeenas weenadi un jauki dseedatu. Neenu waijadsetu mahziht, obtru ne-atstaht ne-pahrlabbou. Wehlejahs arri, ka wissi ehrgelnetki pehz weenas un taks paschás no Punschela apgahdatas meldinu grahmatas spehletu, un newis weens pehz schahs, ohtris pehz taks in treschais warbuh wehl pats pehz sawas farakstitas noschu grahmatas ehrgeletu. Zik jauki buhtu, kad wissa draudse warretu, ka ar weenu matti un weenadu balsu lohzhhanu Deewa gohdam dseedah un to Kungu ar jaukahm deesmahm slaweht. Tad wehl pahrunnaja, ka ar Latweeschu skohlahm schim brihscham wehl stahw.* Ultraadda, ka va seemahm skohlotajeem leelu leelais gruhumis ar teem à faulteem "Wahzu skohlas behrneem," kur Latweeschu skohlas bahstii peebahstas ar behrneem, kas tik latwiski wen jamahza. Bes nokaweschanas pee weeneem jeb ohtreen tur nebuh newarr strahdaht. Dohmaja arri, ka Kreewu wasseda Latweeschu skohlas mahzama, ih-paschi, kad skoleni paschi wehlejahs. Warreja dsirdeht, ka arri sche, tazat ka jau zittas pusses, dasch skohlotajs schehlojabs par pagasta zeefirdib, kur tam newelkoht to pehz likkumeem penahzigu lohnes teesu us tahdu wihsi, ka par to, pagastan no krohna atwehletu, skohlas semmi nerehlinga wis tik vauds, zik pagasta krohnik par to mafsa, bet zik no ta semres subrischa skohlotajs pats warr is-dabuht. Mahlosoa gadda schi aprinka skohlmeisteru sapulze apnehmabs jahkpreest schahdas jautaschanas:

1) Kuras "Junas Derribas" grahmatas wiewaijadsigakas ar behrnen faprohtamu isskaidrofhanu skohlas laffih?

2) Kuras buhti taks derrigakabs skohlas grahmatas?

3) Ka bihbeles iahsti un falkismis skohlas jamahza?
un 4) Ka ar mahni tizzib muhsu laikos wehl isskattahs?

* Par Latweeschu skohla warbuh turpahl wehl wairahk rakkischi.

Skohlotaji dseedaja daschas dseefmas us balfeem un tad par daschahm amata darrischahanahm isrunnajuschees preegigi isschikhrahs. Nahkoschá gaddá Bezzumiushas zeen. mahzitojs mihi sohljahs schi aprinka sapulzi pee fewim fa-aizinaht. J. K.

Hapsale 19. Septbr. faktitis sneegs no pus pehdas beesuma, ta ka laudis brangi ar kamanahm jau dabujuschi braukt. sneegs stahwejis lihds 24. Septbr.

Pehterburga. "Nord. Br." sunno par jauneem rekuhschu likkumeem, ka komissione effoht us to weenojufoes: ka teem, kas universitetes mahzibu zauri gahjuschi buhs tik 6 mehneshi jadeen un deenehs tahdeem fahkabs ar 27to gaddu; kas gymnasijas un widdejahs skohlas zauri gahjuschi fahks ar 22 gaddeem un deenehs 1 gaddu; kas preelschginasijas bijuschi deenehs 2 gaddi; kas par grunitigu skohlas mahzibu no sawas newadda skohlas attestati usrahdihs, tapa deeneftaliks par gaddu pa-ihfinahs. Gribb jour to wissus us dsihshchanohs paslubbinaht un mahzibas laiku nemusinah.

— Keisara Pehtera ta leela 200to dsimshanas deenu, kas krittihs us 30. Merz 1872 gribb ar leelu gohdibu svehtih. — Leelais winnisch no usdewu bissetehm 2. Janvar, 200 tuhst. r. krittuschi senata fungam Kuschin, kas nupat mahjas pahrnahzis sawu laimi isdsiridis.

No Turkestana pusses tohp sunnohts, ka Kuldshas waldineeks, sultans Abil Oglu, redsedams ka nespeli wairs turretees, Kreeweem padeweess; effoht wihrs ka ohsols, noskunnis arri nemaj ne-isleekotees; winna pafha mantas winnam wissas pamestas, ta ka warroht to fault par deewegan bagatu; sugu ween tam effoht kahdi 6 tuhstoschi. S.

No ahsemehm.

Berline 16. Oktober walsterahste darba stahjusi. Pats keisars sapulzi atwehri.

Wahjemmes walsterahtes apfpreeschana nahks arri ta leeta, ka warretu lihdschinnigahs waltsfullainu masahs lohnes pa-augstinah, gribb zaur zaurim peelkt pa $12\frac{1}{2}$ prozentos, ta ka dascheeni amatobs stahwoscheem nahks lihds 300 dahldaru. Tad arri warhehs peepraffih no katra smalku mahzibu un wissadu ustizzib.

Wahzu armija schimis deenabs aktal pa labbu gabbalu (6 departementi) no Franzijas virsjees us mahju pussi, jo Frantschu waldiba irr islihkuu par to maksu, kas preefch tam jamaksa.

Wahzu keisarene teem Tschikaga (Amerika) nodegguscheem par labbu nosuhlijusi 1000 dahldaru.

Frantschu ministers, kas nupat us Berlini bij atbrauzis pehz nodarritahm darrischahanahm dewees atpakkal, bet ka dsir, effoht leelu sirdsmihlestibu us Bismarka fungu poanehmis lihds. Schis orri bijis lohti nihlihgs un Laipnihgs. Kad kontaktes jau bijuschas nolihktas un Franzijas taifisees kahpt rattos, tad Bismarks teizis: Ne, to til ne, issam taggad zauras deenabs nostrahdajuschees, nu

Zums arri man wehl kahds wakkars jaſchkinčo un kā mihiſam weesim pee man japelek. Palizzis arri un tā tik oħru riht ajsbrauzis.

Austrijā prettineku ūkots pret fchi brihscha ministru, kas Behniū gribb pat dauds luttinah, augtin aug. Tā arri no Ungarijas un Galizijas pusses; paſchu ministeru starpā taħħas ēlħas, ka ūkaidri behħas.

— Pa Austriju eet lohti raibi. Deewi sinn, kas tur labs isnahks. „Preffe“ awise rakka tā: Muhsu ministrija swahrstahs, waltskauzleris taifahs u semmē leħ-schanu, Īschelli un wissa wezzifka partijs lihgħsmo, Wah-zeeffi waid un kleeps pehz valiħga, weenā pusses taudis kust, oħra tif klaufahs, deenwiddu buntojahs, augħi un semmi strihdahs un neweens neſin, kā lai aħra teek no schibb pekkles. Keisars fofanxis fawus padohma dwejus un schinnis deenās doħs fawu atbilstu, kurrax pusses no strihd effoscheem ministeriem buhs buht wirrashkai.

No Franzijsas dsirx atkal par dasheem ūkawibas darbeem ko Frantschi pret Wahzu saldateem, kas tur wehl stahw isdarriju. Bet kur kas noteek, tur arri Wahzu farra teesa finn to us bahrgako strahpeht. Frantschi ministeris, kas pats biji us Berlini nobrauzis, lai warretu ar fawahm tullus strihdehm aħtraxx galla kluft, irr pehz labbi nobeigtaħm norunnahm atbrauzis mahjās. — Wif-sas heid samajās walts amata wiħru (generalraħtu) weħleħ-schanas Napoleona draugeem nau wijs iddewees wirroħku paturrekt, dauds ja desmita daxxa buhs no taħdeem amatox tikkuschi. — Frantschi farra ministers peeprafijis, lai tam uđobħi wiflus toħs wirfnekus, kas paċchi prokt pa wahżifki un speħtu scho seemu arri fawus saldatus wahzu wallodda mahziżt; kā zitti finn darroht to tam-deħi, lai reiħ Wahzemmin cuelausxschees warretu tur weegħ-laki jauri kluft; bet waj tad iħsti wehl ar taħdahm behrnu doħmahn darbofes?!! Aħtraxi jadohma, kā nu reiħ reds, ka Wahzu gudribas un ismarrabas newarr wijs pamest ne-eveħrotas, ja gribb paċau l-ihħi runnajt.

— Tee 6 aprilki, no kurreem tagħġid Wahzu armijs isnaħk, paleel pehz nolihħ-sħanas tā, ka arri Frantscheem nau briħw fawus saldatus tur eċċi. Kad Frantschi liħxi 1. Mai 1872 ne-ismakka wehl 650 miljonus, tad Wahzi nemm toħs semmex gabbalus atpakkat.

Us Korsikas fallas puzzi nobraukuschi daschi Frantschi farra fuggi, jo bixxahs, ka tur Napoleona draugi neżeff dumpi vret walidbu.

Dahnu walidiba l-klufti prekkieħ fawahm kraħtu wehm no Għenlandes ar fugeejem atwesteex iħpaċċi leelu goxa alminnus (meteorus). Weens no scheem swerroħt 124 bir-faw. Kad taħħas kur krikt, tad ta speħreens.

Kristjahnijā (Norwegos) nupat pee augustah skohlas 2 kurti-mehni jaunekki, kas 8 gaddus skohla biju, taisifuschi fawu ekfahmu un biju tif grunti għażi, ka ne weens zits, kam sweiki vrakki. Nedħi ko skohlo-sħana arri pee kurtmehha spejji isdarri. Goħda tai-

semmei, kur neweens nabadsinħi nau u tumfiu pasuđi-naħħi.

Konstantinopoli nupat eż-żella jauna leela Wahzu skohla, jo Turki falka, ka laiks effoħi ar Wahzu gudribu un mahżibahm jo dediġi raudsikt oepafihħtees.

Par to finnott ugg. greħk. Īschikagħa (Amerikā) taħħakas finnas israhħda, zif bresfü pilns tas-notifikum: 12 tuħkst, nammu irr-fadegguschi un 75 tuħkst, zil-welu bes-pajumenta; taħbi leefmas biju tħas tif leelas, ka spriżżeen nekk oħsejju; taħbi leebħi minn tħalli, 40 greħzinek, kas pa ugguns greħka laiku sagħi darbus dfinnuschi, irr uż-żewġas pa-fahrti waj-nosħauti. Ugguns zeb-lees no masas petroleja lampina, ar ko kahds seħns stalli għażi għohwi flaukt, lampi aġgħażżeen u ugguns straume fahlu kli. Leela ta nelajme, bet leela arri Amerikaneesħu irabliġa mihlestitba, jau tagħġid kahdi 3 miljoni dollari faneħi prekkieħ nodeggusħeem.

S.

Kahds labbuns atlezz no putna ligħdin?

Senkus apfahrt wasadamees no garra l-ka jeb no besskaunibas isnaem ħu putnam ligħdin. Lai nu biċtu kahda putnina ligħdin bħuħdams, waj-fauka, waj-pelleħ-fwahrka swirbuka jeb oħra Mannina, tas-weenalha, — waj-ar ohlabm jeb ar maseem putninem. Tahdi rr 5 weenā ligħdin. Katram no scheem wajjal qiegħi prekkieħ iż-żurra il-deenās jaur jaurim reħkinoħt 50 kahparu-kustħau jeb zittu kien, ko weżżeen winnem peñneħ; tas-buħtu par wifxeem kohpā — il-deenās 250 għabbali. Tahda barrofshana duhx 4 liħxi 5 nedek, fazzien 30 deenās, tas-istaifa par to laiku prekkieħi wiflu ligħda — 7500 għabbali kahparu-kustħom. Katrs tahħas kahparu-kustħoni aqebd is-deenās lappu un seedu tildauds, zit wiexi pax is-riżi. Kad nu nemmam, ka katrs kahparu-kustħoni is-ikdeenās tikkai weenu taħdu seedu aqebstu, no ka anglija ħnabek, tad-tas-istaifa 30 deenās 30 taħdu seedu, un wif 7500 kahparu-kustħoni kohpā aqebd par to laiku 225.000 taħdu seedu. Nedħi nu, laffitajis miħkais, kad seniżi putnam ligħdin nebħu pohstijis, bet to taupijsi, ad mums buħtu 225 tuħkst, abħolu, bumbeelu, pluħmju in tā ja vr. wairax, un wa dsi — doħmaju, tas-neħħu wijs flifti, wiśwairaxx fħinni għadda, kur kohfu-aqgi jo paċċa. Sem-kohpim dasħi labbs weħredniż par tam-eċċek lu kħabatā un paxx arri dasħu labbu abħoli wairax warretu pa-fuħlsteht. — Bet daudsrejj arri noteek, ka katrs tahħas kahparu-kustħoni 10, 20 ja — 30 taħsus seedin is-deenās aqebd jeb nowahed ħiġa, ka tee nobist. A re! — Ap-reħkini nu pax, kahds labbuns atlezz tikkai no weena putna ligħdin u lai tas-arr biċċu — pelleħ-fwahrka swirbuka ligħdin!

Kas putnam ligħdu laupijs,
Tas-dseem u anglija pħstijis;
Tadeħi, behrni miħkais, istħażi
Un nelaup' ligħid, ko uqghji! — H. D. B.

**Atbilda zeen. H. R—U lungam us winna rakstu
f. g. Latveeschnu awischu 38. nummuri.**

Arri es lihds schim neko par kweeschu ohdu skahde-schanu sche Kursemme nesinnaju, tadeht tik usmannigi luukoju, waj koplil angdameem kweescheem ruhfa negraf-fahs uskrist un, waj tannis no branta maitatas (mell-ploukas) nerahdahs. Labbu laiku neko nemanniun un jau flusji preezajohs par bagatu plahwumu, ko krahjuna druwa apfohlja. Te pret Juuhli mehnescha beigahm atraddu kahdās wahrpās dseltenus tahrpinus us maitateem graudeem un tukschās graudu weetās. Sinnams ka zitta wahrpā wairahk bij apskahdet, zitta masahk. Zaur zaurim warreja rehkinabt, ko no 30 graudeem, kurreem wahrpās waijadseja stahweht, 5—6 truhka un 9—10 bij nepilnigi. — Wehlaku tee it mas maitatee graudi per-audsejabs. Zaur to, ko no fawa skohlmeistera par daschah-dahm stahdu slimmibahm biju dsirdejis, un ko par nefklit-tameem semkohpibas enaidnekeem teizamās grahmatās biju lassijis, drihs atsinu, ka kweeschu ohds tas vohsta dibbinatajs. No ohdeem ne-isdwahs man wairs neweenu rohkā dabuht; tahrpinus tikku leelakus un masakus zaur wairoshanas glahsi apluhlojis. Tee leelakee jau bij par opseggu gahdujuschi un isskattijahs tannī fatinnuschees gauschi masahm muzzinahm lihdfi. — Ta tad eedrohfschi-najohs par to, ko sinnaju, semkohpjeem sinnohs, zerredams, ka praktigeer raudsiks us preefschu ar scheem ohdineem eepasiktees; — jo no tizzoma faimneeka dsirdeju, ka fhis tohs tahrpinus jau daschu gaddu kweeschu wahrpā redsejis effoht.

Atraddis esmu tohs tahrpinus sche Tukuma pufē daschu mahju un muishu laulkōs, bet arri faimneeks no Bauskas pusses man stahstija par maitateem kweeschu graudeem, jebeschu ruhfu ne-effoht mannijis. Negribbu leegt ka tur zitti nihfschi warretu buht wainigi. Warbuht Juhs, zeen. H. R—U lungas, warreest us preefschu smalkas finnas, ka arri ohdinus un kuhnischus wehl dabuht.

Beidsoht wehl atgahdinu ka es fawa raksta „kweeschu ohds“ f. g. Latw. awischu 32. nummuri ne-esmu teizis, ka fhis ohds meescheem un aufahm skahde, bet ka winsch sawus pantinus „kweeschu wahrpās, us rūdseem, mee-scheem un sahli dehj.“

J. L.

Pagasta wezzakais un weetneeki pulks.

Wezzakais: Beenijomi pagasta weetneeki un mihi draugi! Esmu Juhs schodeen sa-aizinajis to leetu vahrspreest, waj nebuhu labbaki, ka mehs to labbibu, kas muhsu magashne atrohnahs, pahrdohu un to naudu, ka magashnes kapitali, us prozentehm dohtu; jo kad es aprehkinaju, ta pagastam tik leelu labbivas krahjumu tur-roht leela skahde noteek.

Weetn. pulks: Kä Juhs to dohmajeet peerahdiht?

Wezzok: Teilschu Jums ihseem wahrdeem ta: Muhsu magashne schobrihd atrohnahs lihds ar to aisdohsto labbi-bu 4450 puhri rudsu, 1350 puhri meeschu un 1470 puhri ausu. Par scho labbibu mums tais diwi pagahju-schöd un schinni gaddā kohpā rehkingoht no prozentehm nau wairahk eenahkuschi kā 89 puhri rudsu, 27 puhri meeschu un 44 $\frac{1}{2}$ puhri ausu par gaddu. Tas isnahk 2 proz. par rūdseem, 2% par meescheem un 3% par au-sahm; jeb zaur zaurim 2 $\frac{1}{3}$ prozentos. Bet kad scho lab-bibas krahjumu pahrdohu, tad mums — kad par rudsu puhru 2, par meeschu puhru 1 $\frac{1}{2}$ un par ausu puhru 1 rubli fubraba dabujant — ta nauda wišmasahk nestu 5 prozentos jeb 619 rubl. 75 kap. par gaddu. Tas isnahk 356 rubl. 75 kap. ikgaddus wairahk kā taks labbi-bas prozentos. Kad pee schihs pahrahkeenahkshanas wehl peeskaitam:

1) magashneswihru lohni ar	30 rubl.
2) magashneslehts labyishanu ar	20 "
3) to labbibu, kurra ikgaddus pee drehgna-lehtsmuhra gusledama famaitajahs, un kurru yelles un schurkas apehd, ar masakais	20 "
4) magashnes pahrmehrifikhanu, kurrai pebz likuma ikgaddus janoteek, pee kam, kā esmu ewehrojis, 24 zilweeem 2 nedelas wissuleelakā darba laikā jastrahda, ya 50 kap.	

par deenu 144

lohpa 214 rubli, tad mehs vanahlam ikgaddus 570 rubl. 75 kap. wairahk, ne kā kad labbibas krahjumu turram.

Kad beidsoht apzerram, ka muhsu magashneslehts jumts — shjas un spahres lihds rehkinajoht — jauns ja-taifa, kurru darbu neweens bes 400 rubl. ne-usuems, tad pee ta jau isrehkinata wairahkeenahkuma wehl jaapeeskaita taks % no teem 400 rubleem, tas irr 20 rubl. un tas kapitals pats yawissam, jeb 10 rubl. katru gaddu; jo ka tas jumts ilgahk ne kā 40 gaddus stahwehs, to newarr tizzeht. Tas gallarehkinums tahnā wihsē isnahk, ka mehs labbibas krahjumu turredami ikgaddus 600 rubl. 75 kap. saudejam, ko magashnes kapitali ween turredami pa daskai warretu eenemt pa daskai aistaupiht.

Weetn. pulks: Bet kā tad lai palihdsam teem magashnes palihdsibu maledameem pagasta lohzelkleem un nabageem?

Wezzak: Preefsch ihsteem nabageem buhtu wišderri-gakais weens nabagu nams, par ko zittu reis runnastim, bet lihds tahnā namma eerikschananai mehs preefsch teem pagasteem labbibu yirktu, un teem zitteem pagasta lohzelkleem naudu aisseenetu, tai mehrā, ka wiinneem usturra truhziba, lai paschi usmekle, kur labbaki un lehtaki warr. Zaur to mehs netikween yissam pagastam, bet arri dascham pagasta lohzelkam, kusch pee magashnes peeraddis, labbumu darritu. Jo taggad ta labbibas aisenfshana pa leelakai daskai tik talab noteek, ka zerre ruddeni lehtaku labbibu — lai gan daschureis arri peewissahs — to ne-

aprehkinadami, ka zour magashnes parahdu taifschahu nekahds labbums ne-atlezz. Un kad nauda ween aifseene-jama buhs, tad ta leelaka daska to parahdu taifitaju at-raussees, sinnadami, ka nauda lehtaka nebuhs un prozentes jamafsa.

Weetn. pulks: Labbums tok arri irr ka pawaffari, kur usturs arween dahrgahls, warr labbibu dabuht leeneht, kurra ruddeni atdehdama.

Wezzak.: Ta irr maldishanahs un nerikti aiprehki-nashana. Sakkat paschi waj tas nau labbaki, kad es pawaffari parahdu netaisu un ruddeni fawu labbibu magashne nebehrdams mahjas pakarri un pawaffarim aistaupu? Pee tam man atleek tahs deenas, ko es labbibu no magashnes un turp atvakkal wessanis aistaupu un tahs prozentes par to parahdu; to naudas graffi kurru pee tam patehreju nemas nerhkinajoht.

Weetn. pulks: Labbi gan buhtu kad bes parahdutaischanas warretu zaurtift.

Wezzak.: 1) Tee kurri pateri bes palihdsibas newarretu zaurtift, tee tahdu, ka jau teizu, naudā dabuhtu. 2) Tas gruhkums bes parahdu taifschanas eelsch magashnes arri tik to weenu paschu pawaffari buhtu tamdeht, ka teem pagasta lohzelkeem ta labbiba, ko winni buhtu no magashnes aishchmufchi, nau us magashni jawedd, bet paleek paschu klehti preefsch pawaffara. Kurpretti, kad winni magashnes parahdu taifa, minneem paschu kleheli tukshai japeek un alkai parahds jataifa.

Zaur schahdu parahdu taifschahu, kad to no wif-fahm pusehlm apluhko, tee pagasta lohzelki few arri wehl to kaunu darra, ka winni par tahdeem turrami, kas fawu labbibu paschu klehti faturreht un glabbahit nejehdi, un talabb us magashni wedd, kur tik ar pagasta waldischanas finnu un mehru to, kad truhziba peenahl, warr dabuht.

Weetn. pulks: Ittin riktig! Bet waj tad to pagasta lohzelki, kurri bes palihdsibas zaurtift newarr, ar naudā meerā buhs, talabb ka minneem par to labbibu, kas pawaffari japehrl, waijadsehs dahrgaki makfaht ne ka winni par fawu labbibu ruddeni warrehs dabuht?

Wezzak.: 1) Kad Juhs fakkat, ka pawaffari labbiba dahrgaka ne ka ruddeni, tad es fakk, ka tee pagasta lohzelki, kurreem deht parahda rehdischanas labbiba japhardohd, fawu labbibu arr lihds pawaffarim, — prohtams appalisch teefigas apkhlaschanas, — warr paturreht; jo ar tahdu finnu to parahdu minneem arri lihds pawaffarim warr atstaht. 2) Ka jau peeminneju tik mas ween tahdu wihrus rassees, kas parahdu taifhs, un ja schee wihi fawu labbumi nefajehgdam, — jo skaidri irr faprohtams, ka pagasta labbums arri fatram ihpascham pagasta lohzelklam par labbu nahk, — par to furenku, tad us tam nau jaklausahs, bet us wissa pagasta labbumi jaluhko, kas minns pagasta amata wihereem peenahlahs un jadarra. Jo zittadi mehs effam flitti pagasta amata wihi un fa-

was swerhestibas pahrlahveji. Leela gelliba buhtu us mulka klausites un teem prahligaleem tamdeht labbumu attaut.

Weetn. pulks: Nu un ka tad buhtu, kad badda gaddi peenahktu? Waj tad par to naudu kas par magashnes labbibu eenahktu, warrehs tik dauds labbibus nevirkt, zif par to paschu isdohita?

Wezzak.: 1) Sakkat paschi! waj tas buhtu pareisi un riktig, kad mehs fainneeki jeb falpi buhdami fawu labbibu us badda gaddeem gaididami neyahdohtu, bet glabbaatu un glabbaatu, lamehr badda gaddi atnahk? Un ja Juhs to par riktig un derrigu tureet, tad jau arri katis to warr darrit; jo tad badda gaddos pee magashnes nebuhs ja-ec un magashnei labbibus newajadsehs. 2) Ta nauda kas labbibu badda gaddos virkohi par to puhru skaitu buhtu wairahk jadohd ka eenemta, zaur tahn prozentehm, prohti teem katis gaddu wairahk eenahkda-meem un aistaupameem 600 rubl. 75 kap. eenahktu.

Weetn. pulks: Waj tad badda gaddos arri warrehs tik dauds labbibus dabuht virkt, ka fatram waijadsehs?

Wezzak.: Par to, pehz manna prahta, nau wairs-jabibstahs. Jo taggad, kur dselszelli zaur wissu maijies bagatu Kreewussemni eet, labbibus truhkums newarr buht; kad tik ween naudā labbatā. Kuptschu katra pilsehktā pa-pilnam atrohnahs, kas labbibu no widdus Kreewussemnes jeb zittahm massahm, kad tik ween pirzeji buhs, apgh-dahs; ka to jau 1869. godda redsejahm. Tobrihd tik tas flikums bij juhtams, ka newarreja tik ahtri dabuht ka waijadseja, talabb ka katis lihds pat beidsamai deenai ar labbibus eepirkshamu wilzinaja, jerradamis ka warrebuht wehl no magashnes tik dauds warrehs dabuht, ka truhkst. Bet kad magashne nebuhs labbiba, tad katis pee laika few to truhkumu apghdahs.

Weetn. pulks: Ja! bet waj tad to fatram pagasta lohzelklam ta warrehs estahstift? Wiss pagasts kleegs un brehks, ka jau breh par to pahrdolto magashnes labbibu.

Wezzak.: Kad pagasta weetneku pulks to par riktig atsinnis un gubernatora fungis apfiprinajis, tad ta lauhku brehkschana irr tihi neki un neklausama. Winnu neezigu un tukshu pahrmeschahu warr ittin ihfi ar teem wahrdeom atraidiht: Mehs effam to par derrigu atsinuschi un Juhs, nenemmeet par kaunu, neproheet to labbumu aprehkinah, kas Jums zaur tam notizzis, jeb effekt par kuhtri to dorriht.

Weetn. pulks: Mehs newarram schahdu rehkinumu tik ihfa briksi zaur zaurim par riktig atsift un gribbam wehl apdohmaht.

Wezzak.: Pee tam ko jau esmu peeminnejis, wehl iuhdsu apdohmajet ka mehs ittin ihpaschi teem pagasta lohzelkeem leelu labbumi darrit, magashne labbibu neturredamai, kurri wairahk pee magashnes pee-eet; jo winni tilku atraddinati parahdus taifht, un parahds, ka Juhs labbi finneet, nekad nau labbumi aineffis; bes

ween kad ittin leelā nohtē, kurrā nauda tāpat geld kā labbiba.

Taggad dasch fainneeks us to zerradams, ka no magashnes waffaraja fehku dabuhs, pehz tahs mas ruhpjehs, ne-apdohmadams, ka magashnē tik slitku fehku wart dabuht, — kahdus anglus slitka fehku neß to labbi finneet, — kur pretti kad magashnē fehku nebuhs dabujama, winch par to paschu tāpat gahdahs un ruhpesees, ka pehz labbahn linsēzkhahn, ko fchobrihd no magashnes nedabu.

Labbi finnafeet arri, ka dauds tāhdū wihrū, kas labprahrt parahdus taisitu, kad tik ween warretu kur dabuht, un kā winni zauri teek, kad labbi finna, kad nesur nedabuhs, ka arri prattifeet apzerreht, kā tāhdeem eetu, kad winni dabuhtu aissleeneht, tīkdauds kā winneem paiktu. Lai arri daschureis gruhta zauntikshana, bet tomehr tik pascha labba pehz. Jo ko nebuhs ja-altdohd.

Un magashne patti tāhdus wihrus, or to wistigu zerribu ka winneem pawaffari dahrgu labbibu leenoht un ruddeni altdohdoht labbums atlezz, tik us parahdu taisichanu ūkubina.

Weetn. pulks: Kad nu tā ta leeta ūkaw, tad newilzinošim to wairs ilgahk, bet darrīsim, kas darrīms.

F. T.

Dihwaina firds!

Zelgawā starp zittahm deenesta-meitahm irr tāhda ar it ūwadahm firds-juschanahm. Kad tai kahds zahlis waj pihle janokauj, tad ta to newarr, jo tai nau ta ūrds preeskā tam; ir pat preeskā riħħles aissgrēshanas libdajinai meesnekkam janahk. Tik kad winnu waiza, kā ta darrā, kad bluhsu kauj, ta it weenteegi atbild: „Ar pirkku!“ Schi patti meita zaure ūkubribu, nekklaibu un rupjibu well ūwecem ūungeem dweħfeli is meesas aħra, pree kam tai nemas firdsjušanas nerohdahs. Kad nu apdohma, ka Deewa wahrdi aissleeds ūwus tuwalus un fungus kaitinah un pektas bauslis jau to par ūleykawu ūsskatta, kas us ūwus braħli welti dufmo, tad jaſafka gan: muhsu meitai it dihwaina firds! —Id.

No Grenschumuischās vagasta maldishanas (Gauvills kiepħels) wifseem fħi vagasta lobżekkien toħp ūnnams darrīts, ka tas iddielshanas rullis par kroha un vagasta nodobshanan abu preeskā 18^{1/2}-gad, faraklitsi un lihd 1. No-wember fħ. g. deħt rediessanas iſlits, liksx fuqra deenai tāram ūwus nemera ūħbedħas, tukkoh tāhdas doħmatu well, fhekk ja-ixxob, jo waħħahl neveens wairs netiġi klaushts. 1

Grenschumuischā, 4. Oktober 1871.
(Nr. 73.) Pag. wezz: Ernst Stigrewitz 111
Pagasta fħiħw: Ed. Stobbe.

Wahrdu miħklas iż-żminneshana Nr. 41.

Elle — pelle — telle — lelle.

A t b i l d a s.

C. N.-d. P. Labprahrt wifsu isleeta. Pasdeew! Deħt tabs oħras leetas: Biżżejjadjanotee, bet Deewo labbi darr kā darridams.

B. R. — G. Buhs laiku jausgħida. — **Z. B.—J.** Peħġ pahri nummuriem nahlis lohti fläists ħajnej no Wahjewmes 1866, karr għaddha; tas Jums aktal yaħiex.

G. F. S.-g. Lubdu pajex-schatees, kā arri Jums kahdu reis pa rindinai no raskia nogħejha, waj kahdan fuhiżum am leelam pagħid, bet kā zittabbi ro lai darram? Rask no wifidu vildiħi un tik 1 ier, kur wihs jaſafeek. Gibberu labprahrt karam neblejt pa brisħxam peeskah. Ajsmirha netopx ne drużiha, pahra bda karram rindin, bet — nau ruħmes. Kedjefti waj fpeċċiha to dsejxfutu par to mihlu aissgħijsu mettix **Z. B.**, dixxsum isleebati.

— D. Dauds valdeew! Juhha atbilda irr gaġċha un labba, Ta' tabu fuñi f'du u sejja, tad-vefu hekk tohs zeen. Puress maħżitajam **S. Kawall** k. k. tas difta dabbas pratejx buhdans ūt-taħbi minn wifseem par fċċo leetu ūwanas dōħiha pafneegħ.

Z. D. no Amburgo, wifseem. Ja għibbet, kā Juhha miħlu rakku isleebati, tad luħdha, uđoħdeet minn ūt-piñi.

Labbibas un pretiċċu tifġus Zelgawā, 18. Oktober.

Rihgħa, 16. Oktober un Leepajā, 9. Oktober

1871. gadda.

Malka ja par:	Zelgawa.	Rihgħa.	Leepajā.
1/3. Isħeku (1 puhr) tħidju	2 r. 30 f.	2 r. 40 f.	2 r. 30 f.
" (1 ") tħieħdu	4 " 75 "	5 " — "	5 " — "
" (1 ") meeschu	2 " — "	2 " 20 "	2 " 30 "
" (1 ") iħsu	1 " 10 "	1 " 50 "	1 " 20 "
" (1 ") iħrau	2 " 30 "	4 " — "	— " — "
" (1 ") ruju ruddu mistu	2 " 30 "	2 " 25 "	2 " 25 "
" (1 ") biħdeletu	3 " 25 "	4 " — "	3 " 25 "
" (1 ") tħieħdu mistu	5 " 50 "	5 " — "	5 " — "
" (1 ") meeschu purra muu	3 " — "	3 " 25 "	3 " 40 "
" (1 ") feriostli	1 " — "	1 " — "	1 " — "
10 pudu (1 birka) feena	4 r. — f.	5 r. — .	3 r. 50 f.
" (20 malu) ġwista	5 " — "	5 " 25 "	5 " — "
" (20 ") d'selsie	1 " — "	1 " — "	— " 90 "
" (20 ") tabata	1 " 40 "	1 " 25 "	1 " 80 "
" (20 ") fċikklu appiex	3 " — "	— " — "	— " — "
" (20 ") krokkha linnu	3 " — "	2 " 50 "	2 " — "
" (20 ") braħla	1 " 50 "	1 " 20 "	1 " 20 "
1 muzzu linnu feħku	10 " — "	9 " 50 "	9 " — "
" ġikk	17 " 50 "	17 " — "	15 " — "
10 pudu farkas fahis	7 " — "	6 " 25 "	— " — "
10 " halloks rujujas fahis	6 " 60 "	6 " — "	5 " 70 "
16 " " finalas fahis	6 " 60 "	6 " — "	5 " 70 "

Latv. Amišhu apġaqħdataj: **J. W. Safranowicz.**

S u d d i n a f ḥ a n a s.

Tee kas dohma mantieneek buht pree tabs atħaż-zaħsa mantaς tabs eż-żekk Schejnes Ballieħi mahjalum bej behnem nomi truħħas atrakties **Dahrke Pahrum**, no Wahrenbroekas vagasta teefas ar to ūnni teek u jaizinati, ūtan mantiessħas teefu, pree ūħbedħas tabs jaqgħas, diwu meħħebku lajha, weħħlakis liħd **2. Dezember** fsekk u idu.

Wahrenbroek, 7. Oktober 1871.

(Nr. 52.) Breeħx-fekk-hetda: **F. Jaunsem.**

(S. W.) Teef. fħiħw: **Lennis.**

25. un 26. fħ. m. d'simta mischā Stegħbien, pprei tubħdin mafu, tabs uħtruxx noturra no brażamha un wieħiex fletta. meħħebhem, puk feħm u. t. j. pr.

Breeħx-muixħas **Kibbarlu** mahjek
26. fħ. m. tabs pprei tubħdin flaidru mafu wifxadas brażżamas, laukk un isħabas leetas uħtrup pahrodoħha.

